

טיוטה - נוסח לדיון בוועדת העבודה הרווחה והבריאות ביום 5 באפריל 2017

הערה: השינויים מסומנים על בסיס נוסח מעודכן שהועבר מטעם משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים

**תקנות הסכמים קיבוציים (תשלום דמי טיפול ארגוני-מקצועי לארגון מעבידים)(תיקון),
התשע"ז-2016**

בתוקף סמכותי¹ לפי סעיף 133 ו-34 לחוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957² (להלן – החוק) ובאישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת, אני מתקין תקנות אלה:

תיקון תקנה 1 .1 בתקנות הסכמים קיבוציים (תשלום דמי טיפול ארגוני-מקצועי לארגון מעבידים), התשל"ז-1977³ (להלן – התקנות העיקריות), בתקנה 1 –

~~(1) תקנת משנה (א) תימחק;~~

~~(2)(1) במקום בתקנת משנה (ב) – יבוא:~~

(א) המילים "וחל עליו צו הרחבה של הסכם קיבוצי כללי בדבר תוספת יוקר" - יימחקו; "(ב) מעביד שחל עליו צו הרחבה של הסכם קיבוצי כללי - ענפי, ישלם לארגון המעבידים שהוא צד להסכם הקיבוצי האמור דמי טיפול לפי הוראות תקנות אלה";

(ב) אחרי "של הסכם קיבוצי כללי-ענפי" יבוא "למעט לעניין תוספת יוקר או שכר מינימום";

(ג) הסיפה, החלה במילה "ובלבד" – תימחק.

(3)(2) תקנות משנה (ג) עד (ד) - יימחקו.

(4)(3) בתקנת משנה (ה) –

(א) אחרי "בתקנות אלה" – יבוא:

"ארגון מעבידים זכאי" – ארגון מעבידים שמתקיימות בו הוראות תקנות משנה (א) או (ב);";

(ב) ההגדרות "המדד החדש" ו"המדד היסודי" – יימחקו;

(4) אחרי תקנת משנה (ה) יבוא:

¹ י"פ התשס"ג, עמ' 2084.

² ס"ח התשי"ז, עמ' 63; ס"ח התשל"ו, עמ' 138.

³ ק"ת התשל"ז, עמ' 2025; ק"ת התש"ו, עמ' 442.

(5) (ו) ארגון מעבידים יקבע הוראות לעניין פטור מתשלום דמי טיפול ליחיד שנתקיימו לגביו נסיבות אישיות קשות המצדיקות זאת, ולגבי מעסיק המצוי בקשיים כלכליים משמעותיים שעלולים לפגוע בהמשך פעילותו.

הוספת תקנה 1א 2. אחרי תקנה 1 לתקנות העיקריות יבוא :

1א. (א) דמי טיפול לשנה לא יפחתו מסכום השווה ל- 216 שקלים חדשים (להלן-הסכום המזערי) כפול מספר העובדים המועסקים בידי המעסיק ב- 1 בינואר של השנה שבעדה משתלמים דמי הטיפול.

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א), דמי הטיפול לשנה לא יעלו על 90,000 שקלים חדשים (להלן- הסכום המרבי) או על מחצית מדמי החבר שהיה משלם המעסיק לארגון המעבידים הזכאי אילו היה חבר בו, כשיעורם של דמי החבר ב- 1 בינואר של השנה שבעדה משתלמים דמי הטיפול, לפי הסכום הנמוך מביניהם.

(ג) הסכומים הנקובים בתקנות משנה (א) ו-(ב), יעודכנו ב-1 בינואר בכל שנה (להלן – יום העדכון) לפי שיעור השינוי של מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (להלן – המדד) שפורסם לאחרונה לפני יום העדכון לעומת המדד שפורסם לאחרונה לפני 1 בינואר של השנה שקדמה לו.

תיקון תקנה 2 3. בתקנה 2 לתקנות העיקריות –

(1) בתקנת משנה (ג), אחרי "תקנות אלה" יבוא "ואשר לא מתקיים בו האמור בתקנה 3(14), **ישלם דמי טיפול בהתאם לתקנה 1א**".

חלופה ב': תקנת משנה (ג) – תימחק.

(2) אחרי תקנת משנה (ג) יבוא :

"(ד) ארגון מעבידים זכאי ימסור למעסיק דרישה לתשלום דמי טיפול, בשנה שלגביה חל חיוב כאמור או במהלך השנה שלאחריה".

ביטול תקנה ג2 4. תקנה ג2 לתקנות העיקריות – בטלה.

הוספת תקנה ד2 5. לפני תקנה 3 לתקנות העיקריות יבוא:

ד2. (א) משך תקופת החובה שחלה על מעסיק לשלם דמי טיפול לפי תקנה 1א לארגון המעבידים הזכאי, יהיה שבע שנים מהיום שבו ניתן צו הרחבה להסכם קיבוצי שארגון המעבידים הזכאי היה צד לו; אין באמור בתקנת משנה זו כדי לגרוע מחובת המעסיק לקיים את הוראות ההסכם שהורחבו; לעניין זה, "צו הרחבה להסכם קיבוצי שארגון המעבידים הזכאי היה צד לו" - צו הרחבה כאמור בתקנה 1(ב), כללי ענפי, או צו הרחבה כללי ארצי, למעט צו הרחבה כללי ארצי בעניין הוצאות נסיעה ודמי הבראה, והכל אם ארגון המעבידים היה צד להסכם הקיבוצי שהורחב בצו כאמור."

(ב) על אף האמור בתקנה 1 ובתקנת משנה (א), לא מסר ארגון המעבידים הזכאי דרישה לתשלום כאמור בתקנה 2(ד) עד תום התקופה האמורה באותו סעיף קטן, לא תחול חובת תשלום בעד אותה שנה."

תיקון תקנה 3 6. בתקנה 3 לתקנות העיקריות –

(1) פסקאות (4) עד (6) ו- (11) – יימחקו;

(2) בסופה יבוא:

"(13) מעסיק שביום אחד בינואר של שנה פלונית העסיק לא

יותר מ-5 עובדים; לעניין זה לא יראו ביותר משני בני בן

משפחה מדרגה ראשונה כעובדים;

לעניין פסקה זו, "בן משפחה מדרגה ראשונה": בן זוג, הורה, ילד, אח וכן ילד או בן זוג של כל אחד מאלה.

(13א) מעסיק שבעסקו עובדים רק בני משפחה, שותפים או בעלי מניות;

הצעת משרד העניין

(14) עסק חדש ובלבד שהתקיימו בו כל התנאים שלהלן ובעל העסק הגיש תצהיר לארגון המעבידים הזכאי על דבר קיומם של התנאים :

(א) טרם חלפו חמש שנים מיום הקמתו ;

(ב) מי ששולט בו לא שלט בשלוש השנים שקדמו להקמת העסק החדש בעסק נוסף בארץ או מחוץ לארץ ואינו שולט בעסק נוסף בארץ או מחוץ לארץ ממועד הקמתו של העסק החדש ואילך ;

(ג) בן משפחתו מדרגה ראשונה של מי ששולט בעסק כאמור בפסקת משנה (ב), לא שלט בשלוש השנים שקדמו להקמת העסק החדש בעסק נוסף אשר עיסוקו בתחום זהה לתחום עיסוקו

של העסק האמור בארץ או מחוץ לארץ ואינו שולט בעסק נוסף בארץ או מחוץ לארץ ממועד הקמתו של העסק החדש ואילך ;

לעניין פסקה זו –

"בן משפחה מדרגה ראשונה" – בן זוג, הורה, ילד, אח וכן ילד או בן זוג של כל אחד מאלה ;

"הקמה" – רישום לפי סעיף 52 לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975⁴ (להלן – חוק מס ערך מוסף) ;

"עסק" – עוסק פטור, עוסק מורשה ומוסד כספי כהגדרתם בחוק מס ערך מוסף ;

"שליטה" – כהגדרתה בחוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב-1982⁵, ולרבות קיומו של עסק בידי יחיד ;

"תצהיר" – כמשמעותו בסעיף 15 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971⁶ ."

הוספת תקנה 3א .7 אחרי תקנה 3 לתקנות העיקריות יבוא :

⁴ ס"ח התשל"ו, עמ' 52 ;

⁵ ס"ח התשמ"ב, עמ' 218 ;

⁶ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 18, עמ' 421.

”פטור חלקי
מתשלום דמי
טיפול

3א.

(א) חבר בארגון מעבידים (להלן – הארגון האחר) שמתקיימים בו התנאים שלהלן יהיה פטור מתשלום **[מחצית]** מדמי הטיפול שאמור היה לשלם לפי תקנות אלה לארגון המעבידים הזכאי:

- (1) בין מטרותיו של הארגון האחר טיפול ביחסי עבודה לגבי חבריו;
- (2) הארגון האחר מטפל בענף העבודה שבו עיקר עיסוקו של החבר;

(3) הארגון האחר הוא צד להסכם קיבוצי כללי ענפי תקף ומטפל בפועל בקידום יחסי העבודה לגבי חבריו באותו ענף עבודה ובקידום מעמדם של חבריו כמעסיקים או שהוא הצטרף להסכם קיבוצי כללי, ענפי או כלל-ארצי, למעט הסכם קיבוצי כללי ארצי כאמור בעניין הוצאות נסיעה ודמי הבראה כאמור בתקנה 42-א או שניתן לזכותו של הארגון האחר בטרם נדרש המעסיק לשלם דמי טיפול בעד אותה שנה על ידי הארגון הזכאי, פסק דין בבית הדין לעבודה הקובע כי הארגון הוא ארגון כאמור בפסקאות (1) ו-(2) וזאת, בטרם נדרש המעסיק בתשלום דמי טיפול על ידי הארגון הזכאי.

(4) הארגון יעביר לממונה על יחסי עבודה אחת ל-5 שנים במועד שיקבע על ידי הממונה, נתונים אודות מספר המעסיקים החברים בו בהתאם לענף בו הוא פועל.

(ב) ארגון כאמור בתקנת משנה (א) יעביר לממונה על יחסי עבודה אחת ל-5 שנים במועד שיקבע על ידי שיעליו יורה הממונה, נתונים אודות מספר המעסיקים החברים בו בהתאם לענף בו הוא פועל.

[מדוע ארגון זכאי לא מעביר מידע כאמור?]

[מדוע אין חובה לדווח על גובה דמי החבר?]

(ב) הפטור האמור בתקנת משנה (א) לא יחול אם הוכיח ארגון המעבידים הזכאי שלא מתקיים בארגון המעבידים שהמעסיק חבר בו תנאי מהתנאים כאמור בתקנת משנה (א)."

33. (א) ארגון מעבידים זכאי יפרסם באתר האינטרנט של הארגון מידע מעודכן בדבר כל אלה:

מסירת פרסום
מידע בידי ארגון מעבידים זכאי

(1) סל השירותים שמעניק הארגון לחברים בארגון ודמי החבר שהארגון גובה מהחברים בו ואופן חישובם;

(2) השירותים שמבצע הארגון לטובת משלמי דמי טיפול ארגוני-מקצועי;

(ג) ארגון מעבידים זכאי יפרסם באתר האינטרנט שלו דיווח שנתי בדבר הפעילות שמבצע הארגון בפועל לקידום יחסי העבודה בענף שלגביו ניתן צו ההרחבה והפעילות שהוא מבצע לקידום מעמדם של חבריו כמעסיקים. **זרדה מסעיף זה הדרישה**
de הוצדה לפרט עם הצלילות הכרוכות בפעילות ההתאם
לפקה de הארגונים

[הערה: מוצע לחייב פרסום דוחות כספיים למי

שאינו חייב בפרסומם, כדוגמת אגודות עותמניות]

בתקנה 4 לתקנות העיקריות –

תיקון

תקנה 4

בתקנת משנה (א), במקום "בתקנות 1, 2 ו-3(11)" יבוא "בתקנות 1, 1א, 2, 3(13) ו-3א";

בתקנת משנה (ב), במקום "כשהוא מוגדל לפי שיעור עליית המדד החדש לעומת המדד היסודי" יבוא "כשהוא מעודכן לפי שיעור השינוי במדד כאמור בתקנה 1א(ג)" והסיפה החל במילים "לעניין זה" – תימחק.

(א) תחילתן של תקנות אלה בי"ד בטבת התשע"ח (1 בינואר 2018) (להלן – יום התחילה) ואולם תחילתה של תקנה 2 לתקנות העיקריות, כנוסחה בתקנה 3 לתקנות אלה, 3 שנים מיום התחילה.

(ב) הוראות תקנות אלה יחולו גם לעניין הסכמים קיבוציים שנחתמו לפני יום התחילה, לעניין צווי הרחבה שניתנו לפני יום התחילה ולעניין פסקי דין שניתנו לפני יום התחילה, וימנו את התקופה לעניין תקנה 2 לתקנות העיקריות, כנוסחה בתקנות אלה, ממועד חתימת ההסכם או מתן צו ההרחבה, לפי העניין.

התשע"ז

(2017)

(חמ 917-3 ת-1)

חיים כץ

שר העבודה הרווחה והשירותים החברתיים

דברי הסבר

כללי

טיוטת תקנות הסכמים קיבוציים (תשלום דמי טיפול ארגוני-מקצועי לארגון מעבידים)(תיקון), התשע"ו-2015 (להלן – "טיוטת התקנות") מותקנת מכוח סעיף 33 לחוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957, שלפיו מוקנית סמכות לשר הכלכלה לקבוע "הוראות לעניין דמי טיפול ארגוני לארגון מעבידים".

טיוטת התקנות באות לתקן את תקנות הסכמים קיבוציים (דמי טיפול ארגוני-מקצועי לארגון מעבידים), התשל"ז-1977 (להלן: "התקנות הקיימות") והיא מעגנת, במקצת שינויים, חלק מהעקרונות שנקבעו בדו"ח של צוות שבחן כל הנושא של דמי טיפול, אשר מונה על ידי מנכ"ל משרד התעשייה המסחר והתעסוקה⁷, מר רענן דינור, שבראשו עמד הממונה הראשי על יחסי עבודה במשרד, עו"ד שלמה יצחקי (להלן: "דו"ח יצחקי").

על רקע העובדה שהצטברו במשרד תלונות ופניות של מעסיקים הנדרשים על ידי ארגונים לשלם דמי טיפול, מוצע לתקן את התקנות הקיימות, תוך יישום חלק מהעקרונות של דו"ח יצחקי כאמור.

תקנה 1 לטיוטת התקנות

מוצע לתקן את תקנה 1 ולהגדיר את ארגון המעבידים הזכאי לדמי טיפול בשל היותו צד להסכם הקיבוצי שהורחב, כארגון מעבידים הזכאי.

כמו כן, לאור העובדה כי ההסדר המוצע בתקנות אלה מחליף את ההסדר הקיים שבתקנות משנה (ג) ו-(ד) לתקנות הקיימות, מוצע למחוק את תקנות משנה אלו.

תקנה 2 לטיוטת התקנות

מוצע להוסיף את תקנה 1א שעניינה בחישוב דמי טיפול. הסכום השנתי המינימלי של דמי טיפול שהמעסיק חייב לשלמו לארגון המעבידים הזכאי, יהיה הסכום השווה ל- 180 שקלים חדשים כפול מספר העובדים המועסקים בידי המעסיק ב-1 בינואר של השנה שבגינה משתלמים דמי הטיפול. עם זאת, סכום דמי טיפול לא יעלה על 90,000 שקלים חדשים לשנהאו מחצית דמי החבר הנגבים מחברי הארגון הזכאי, כשיעורם של דמי החבר ב- 1 בינואר של השנה שבעדה משתלמים דמי

⁷ היום משרד הכלכלה (ק"ת התשע"ג, עמ' 966).

הטיפול, לפי הסכום הנמוך שביניהם. כאמור התקנה מחליפה את ההסדר שהיה קבוע בתקנה 1(ג) ו(ד) אשר קבע כך:

"(ג) דמי הטיפול יהיו בשיעור של מחצית האחוז מסך כל שכר העבודה - שממנו מגיעים דמי ביטוח לרבות הסכום העולה על המקסימום הקבוע לתשלום דמי הביטוח על פי חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשכ"ח-1968 - ששילם המעביד לעובדיו בשנת הכספים שקדמה לשנה שבעדה משתלמים דמי הטיפול; הסכום שחושב כאמור יוגדל לפי שלושה רבעים משיעור עליית המדד החדש לעומת המדד היסודי.

(ד) על אף האמור בתקנת משנה (ג), לא יפחתו דמי הטיפול מ-100 שקלים חדשים (להלן - הסכום המזערי), ובלבד שלא יעלו על מחצית מדמי החבר שהיה משלם המעביד לאותו ארגון מעבידים אילו היה חבר בו, כשיעורם ביום תשלום דמי הטיפול; הסכום המזערי ישתנה בשלושה רבעים משיעור עליית המדד החדש לעומת המדד היסודי, ולענין זה, "המדד היסודי" - ממוצע המדדים של שנת 1989."

בפועל, לא כל הארגונים פעלו בהתאם לאמור בתקנה 1(ג) הקיימת וחלקם גבו דמי טיפול על בסיס מחצית מדמי החבר השנתיים. לא תמיד דמי החבר מחושבים דווקא על בסיס שכר העבודה.

תקנה 3 לטיטת התקנות

נכון להיום די בכך שארגון מעבידים חתם על הסכם קיבוצי שהורחב כדי להקנות לארגון זכות לדמי טיפול ארגוני מקצועי עד שהצו יבוטל. מצב זה מאפשר לארגון שלאחר הרחבת ההסכם הפסיק לטפל הלכה למעשה ביחסי עבודה של חבריו להמשיך בגביית דמי הטיפול. מוצע לקבוע כי משך חובת התשלום יהיה שבע שנים מיום שבו ניתן צו ההרחבה.

תקנה 4 לטיטת התקנות

מוצע למחוק את הפטור לקיבוץ או למושב שיתופי; תנועה קיבוצית ותנועה מושבית, מושב עובדים או חבר בו.

בנוסף, לאור העובדה כי ההסדר המוצע בתקנות אלה יבוא במקום ההסדר הקיים שבפסקה (11) לתקנה 3 לתקנות הקיימות, אשר קובע כי החובה לתשלום דמי טיפול לא תחול לגבי מעסיק שהוא חבר בארגון מעסיקים אחר, אלא אם כן מדובר במעסיק שעיסוקו בענף התעשייה. לפי התקנות הקיימות מעסיק שעיסוקו בענף התעשייה חייב בדמי טיפול בין אם הוא חבר בארגון מעבידים אחר ובין אם לאו. מוצע למחוק פסקה זו.

כמו כן, מוצע להוסיף לרשימת סוגי המעסיקים שחל עליהם פטור מתשלום דמי טיפול, מעסיק שמספר עובדיו המועסקים אצלו לא עולה על 10 עובדים ועסק חדש שטרם חלפו 5 שנים מיום הקמתו. התקנות הקיימות אינן מבחינות בין מעסיק שאצלו מועסק עובד אחד לבין מעסיק אשר מועסקים אצלו מספר רב של עובדים. מצב זה גורם להכבדה על מעסיקים קטנים שכן דמי טיפול מהווים מס נוסף שמוטל עליהם, ולחשש מפני גביית דמי טיפול מעצמאים אשר אינם מעסיקים

כלל עובדים או שמעסיקים בני משפחה.

לאור האמור, ובפרט תוך שאיפה להוריד עלויות העבודה, לרבות הורדת הנטל מעסיקים קטנים ולעודד פתיחת עסקים חדשים גם ע"י צמצום הרגולציה לגביהם ואי הכבדה בתחילת הרצתו של העסק החדש, מוצע שיינתן פטור לעסק קטן של עד 10 עובדים וכן למעסיק שפתח עסק חדש למשך 5 שנים ראשונות לעסק.

תקנה 5 לטיוטת התקנות

אחת המסקנות של דו"ח יצחקי התייחסה לעניין ההפליה הקיימת לטובת ארגונים בענפי התעשייה לפי תקנה 3(11) לתקנות הקיימות כאמור לעיל. על כן, מוצע לקבוע במקום תקנה 3(11) לתקנות הקיימות, הסדר שמן הצד האחד יבטל את ההפליה הקיימת לטובת ארגוני המעבידים בענף התעשייה ויכיר בזכותו של מעסיק להיות חבר בארגון מעסיקים אחר; ומן הצד השני, יעודד התארגנות בארגוני מעבידים אוטנטיים, תוך הכרה בפעילות של ארגון המעבידים הזכאי לדמי טיפול שהוא הקובע את תנאי העבודה אשר יהוו בסיס לתחרות הוגנת בענף.

על פי ההסדר המוצע, יקבע פטור בגובה של שליש מדמי הטיפול לגבי מעסיק שהוא חבר בארגון מעבידים אשר בין מטרותיו טיפול ביחסי עבודה לגבי חבריו בענף העבודה שבו עיקר עיסוקו של המעסיק, והארגון צד להסכם קיבוצי כללי ענפי תקף וכן, מטפל הלכה למעשה לקידום יחסי העבודה כאמור ולקידום מעמדם של חבריו כמעסיקים.

תקנה 6 לטיוטת התקנות

מוצע כי התקנות המוצעות ייכנסו לתוקף תשעים ימים מיום פרסומן ברשומות, אולם לעניין תקנה 2 כנוסחה בתקנה 3 לטיוטת התקנות, שעניינה הגבלת משך חובת התשלום ל- 7 שנים, מוצע כי הגבלה זו תחול בתום 3 שנים מיום כניסתן לתוקף של התקנות וזאת על מנת שלארגון הזכאי תהיה שהות מספקת לקיום משא ומתן עם ארגון העובדים היציג לצורך חידוש ההסכם הקיבוצי שהורחב. מובן כי כעבור שלוש שנים מיום התחילה, במידה שחלפו שבע שנים מיום נתינת צו הרחבה ארגון המעסיקים שחתום על ההסכם הקיבוצי שהורחב באותו צו לא יהיה רשאי לגבות דמי טיפול.